

Pri DEVIŠKIH vršacih

KIRGIŽIJA PONUJA NEDOTAKNJENE VRHOVE V NEBEŠKEM GOROVJU. ENAKO NEBEŠKI SO VTISI IN IZKUŠNJE Z LETOŠNJE ALPINISTIČNO-SMUČARSKO-SNEMALNE ODPRAVE FREEAPPROVED.

Piše **Anže Čokl**
Foto **člani odprave**

Zderezami na nogah in s cepinom v roki se držim v strmem ledu v steni. Ko predstavljam noge, se pod derezami kruši led in pada v globino. Ledna linija za menoj se zdi neskončno dolga. Soplezalca na drugem koncu vrvi opazujem skozi objektiv kamere in snemam. Na visoki nadmorski višini sem izčrpan in zadihan, po preplezanem težkem raztežaju mukoma držim mirno roko in se trudim, da se kamera ne bi tresla. Od neosvoje-

nega vrha, na katerem doslej ni stal še nihče, naju loči še nekaj negotovih raztežajev plezanja ...

Smer – Nebeško gorovje

Letošnji julij, tako kot mnoge prej, sem preživel v družbi sedmih prijateljev iz ŠD Freeapproved. Arne Jeglič, Tadej Oražem, Jaka Ortar, Janez Rutar, Jani Skrinjar, Bor Šumrada, Boštjan Virč in jaz smo se odpravili na drug konec sveta. Tokrat smo se na odpravo podali v slabo raziskan predel Nebeškega gorovja, v Ki-

rgizijo, v osrednjo Azijo. Daleč, zelo daleč od civilizacije. V deželo, ki je izmed vseh na svetu najbolj oddaljena od katerega koli morja nasploh. V deželo deviških gorskih vršacev ter ene najbolj ogroženih in redkih zveri – snežnega leoparda.

Iz glavnega mesta Biškek, kjer uradno prebiva 600.000 ljudi, neuradno pa vsaj še enkrat toliko, smo se z navdušujoče močnim vojaškim šestkolesnikom ural podali na edinstveno avanturo proti goram na jugu. Iz (ne)udobja avtobusnih sedežev v predelanem tovornem prostoru vozila smo skozi zastekljene line vse tri dni vožnje občudovali slikovito in razgibano pokrajino, ki je obsegala vse od skorajšnje puščave do čudovitih živozelenih stepskih trav.

Naš cilj je bil neraziskan osrednji del Nebeškega gorovja, ki z grebenom meji na Kitajsko. Ker je del območja še iz časov Sovjetske zveze in zaradi spremenjenih mej pod vojaškim nadzorom, smo za vstop potrebovali vojaško dovoljenje.

Na dolgem dostopu do višinske baze po neskončni moreni.

Končno so nas spustili skozi tretjo, zadnjo kontrolno točko, in že smo bili na poti v enega zadnjih skritih kotičkov sveta!

Brez Elene ne bi bilo nič

Sonce je spokojno zahajalo za oddaljenimi gorami in naposled utonilo za ostrimi grebeni. Bilo je vetrovno in hladno. Nebo so krasile milijarde zvezd. Še nikoli doslej jih nisem videl toliko. Noč je bila čudovita.

Preudarnosti, previdnosti in izkušnjam našega voznika smo se lahko zahvalili, da smo že konec tretjega dne, izogibajoč se močvirjem, po prečkanju deročih rek ter po strmih vzponih in spustih, dosegli izhodišče za bazni tabor. Pot do travnatih ravnin ob reki smo si zamislili naravnost skozi štrmo grapo, polno balvanov in grušč. Člani odprave smo se, otovorjeni vsak s svojo 140-litrsko ekspedicijsko torbo, nahrbtnikom in povrhu še s smučmi, smučarskimi čevlji in palicami, šibili pod težkim bremenom. Kolena so med sestopom skoraj slišno ječala, a nas je misel, da bomo knalu na travi poleg reke postavljali šotore, gnala dalje.

Šotor za kuhinjo in še eden za jedilnico, trije za osebje in pet naših šotorov, ki so kot gobe po dežju zrasli na zeleni ravnici,

je skupaj sestavljalo idiličen bazni tabor ob reki na 3715 m.

Omeniti moram tudi našo kuharico Eleno, že na pogled nezmotljivo Rusinjo. S svojo dobrosrčnostjo, prikupno debelostjo in ravno pravšnjo prismuknjeno stjo je zaokrožila lik prave kuharice. Poleg tega je znala iz preprostih sestavin in ob vsakem vremenu pripraviti tudi odlične jedi. Po več ur smo tako posedali v jedilnem šotoru in po vsakem »izletu« z največjo slastjo zagrizli v palačinke, ki so se oni dan bohotile na mizi. Skupaj z Elenino domačo marmelado so bili tudi dnevi slabega vremena popolni.

Kot pijanec plota

Stene gora, v katere smo se namenili, so od baznega tabora oddaljene več kot 20 kilometrov. Zato je bilo treba postaviti tudi višinsko bazo – ABC. Pot do tja pa je bila vse prej kot mačji kašelj. Takšna razdalja že po ravnem ni ravno sprehod, mi pa smo nosili še izjemno težke nahrbtnike. Za dodatne neprijetnosti so uigrano poskrbeli slabo vreme, nepoznavanje terena in slaba podlaga – premikajoče se skale. Ledeniki so pred več tisoč leti s seboj odnašali skalovje, ga drobili in lomili ter za seboj malomarno in neoziraje se na prijazne pohodnike pustili pravo

opustošenje. Nerodni pajaci, oprtani kot ribniški krošnjarji, smo se opotekali po premikajočih se pečinah, enkrat navkreber, drugič navzdol. Opiraje se na pohodne palice kot pijanec plota, smo po celodnevem kolovratenju sklenili temu narediti konec. Na precej neravni in z ostrim kamenjem posuti moreni smo uredili morenski tabor. Šotore smo postavljali v največjem nalivu popoldanske nevihte, ki pa se je proti večeru unesla. Nasmějani, a premočeni in utrujeni smo se zabubili v spalne vreče in zaspali kot ubiti.

In še sneg!

Pred nami se je odpiral veličasten pogled. Dosegli smo konec morene, pred katero so se kot najčistejši biseri lesketali snežni kristali. Z varne razdalje smo uživali v rohneči simfoniji podirajočih se serakov, ki so padali čez 1500 metrov visoko nepreplezano vzhodno steno najvišjega neosvojenega vrha v verigi, vrha Pik Byiely (5693 m). Zgodaj popoldne smo na ravnem delu ledenika Fersmana, obkroženi s samimi deviškimi vrhovi, zadovoljni postavili višinske šotore ABC-ja. Sredi noči me je zbudilo zavijanje vetra. Ohladilo se je. Po šotorskem platnu je škrebilo, padal je sneg! Vedoč, da z

Naše prevozno sredstvo – Duegubka.

Otvorjeni s 50 kilogrami na dostopu do baznega tabora.

vzponi in aktivnostmi v gorah prihodnji dan ne bo nič, sem se obrnil in spet zaspal. Sneženje pa se je nadaljevalo tudi naslednji dan. V snežnem mezežu, megli in vetru so bili naši trije šotori kot tri zrna riža, izgubljena sredi velikih, belih in zbrisanih površin ledenika.

11. julija smo se zbudili v kristalno jasnem in zelo hladnem jutru. Gore okrog nas so si v sneženju čez noč nadele veličastna bela oblačila. Zlovešče in s trščem so jih začele odmetavati že ob prvih jutranjih žarkih. Z Arnetom sva imela cilj ogledan že več dni. Nepreplezano veličastno severno steno deviške gore na meji s Kitajsko, Zastave (5070 m).

Gori med projektili

Dostop do stene čez ledenik nama je že na začetku pognal kri po žilah. Na ledeniku je namreč dobrega pol metra debe-

lo odejo starega, gnilega in mokrega snega zakrivala še plast sveže zapadlega snega. Ta s soncem ožarjena in lesketajoča se večslojna bela preproga pa je v resnici prekrivala smrtonosne pasti. Ledeniške razpoke so bile povsod! Srce nama je najbolj razbijalo prav v zadnjih strmih metrih dostopa do stene, ko sva v naklonini 50 stopinj plezala čez snežne mostove, pod katerimi so zevala ledeniška brezna. Namesto dna sva videla neskončno temo.

Končno sva bila pri ledenem zidu. Pred začetkom plezanja v steni z logičnim potekom smeri vzpona je stala še krajna zev. To je velika in široka razpoka, ki razmejuje steno in ledenik. Veliki Arne se je mojstrsko spoprijel s previsnim in gnilim ledom razpoke in se s svojimi 195 cm že po nekaj zamahih privlekel čez rob ter cepina zapičil v »boljši led«.

LOGISTIKA

Kdo: osem članov ŠD Freeapproved. Kam: osrednji del gorovja Kokšal Too, Kirgizija (meja s Kitajsko). Kdaj: od 27. junija do 20. julija. Transport: letalo iz Ljubljane prek Istanbula v Biškek. Iz Biškeka do izhodišča za bazni tabor z vojaškim šestkolesnim tovornjakom ural. Cena: ugodna, vrednost pa neprecenljiva! 24-dnevni »all-inclusive« aranžma: transport, dovoljenja, hrana, usluge agencije, doplačila za prtljago in tudi nepozabna avantura, žulji, napor, veliko skrb in dragocene izkušnje – vse za približno 28.000 evrov. Cilji (doseženi): preplezati stene in osvojiti deviške vrhove ter z njih opraviti prvenstvene spuste na smučeh. Vse posneti in napravitveni nov dokumentarni film (Premiera dokumentarnega filma bo pozimi v Cankarjevem domu). Več informacij o odpravi in fotogalerija: www.freeapproved.com

Ledeni ozebnik, po katerem sva plezala, je bil na obeh straneh obdan s strmimi granitnimi stenami. Veter je ponoči stene odel v tanek snežno-ledeni oklep, ki se ga je gora želela na vsak način oznebiti. Mimo naju so vsake toliko z veliko hitrostjo prižvižgali različno veliki projektili. Tisti, ki poznajo vertikalo v gorah, vedo, da ima vsak poskus izogibanja takšnim projektilom bolj psihološki kakor pravi učinek v izgubljeni vojni proti razpršeno padajočim kosom.

Podrii!

Za nama je bilo devet strmih lednih raztežajev. Meča so me pekla od utrujenosti, prsti na nogah pa so bili zaradi večurnega stanja na konicah derez že nekoliko otopeli. Arne se je vzpenjal proti sneženemu sedelcu vrh stene.

Spoznala sva, da je bil greben, ki je vodil od tod proti vrhu, preveč izpostavljen. Poleg tega je bil ovešen z nevarnimi opastmi, kjer te že en sam napačen korak lahko odnese v prepad letošnje gostiteljice olimpijskih iger. Arne je moral tako priplezati do mojega varovališča vzvratno. Radovedno sva pogledovala in na posled izbrala drugo možnost. Razežaj se je pel strmo v desno, po prehodih med skalo in lednimi trakovi. Nestrpno sem postopal na varovališču v senci, kjer me je ob vse močnejšem vetru močno zeblo, ko sem naposled zaslil odrešujoči: »Podriiii!« Vzhičen, ker sem vedel, da obstaja prehod ter da bova lahko stopila prav na vrh te čudovite neosvojene gore, sem hitro začel plezati!

Na neudobnem varovališču v ledu sva uigrano izmenjala opremo – nekaj zatičev in metuljev, pet lednih vijakov in nekaj vponk z zankami. Pod previsnim stebrom sem prečil v desno, ko sem naposled pokukal iz za roba in zagledal vrh! Sopol sem in hlastal za zrakom, noge me

POSEBNOSTI POGORJA KOKŠAL TOO

Greben pogorja meji na Kitajsko. Ker je bilo območje gorovja in tudi širša okolica v časih Sovjetske zveze mejno območje, so deli tega pogorja še danes pod vojaškim nadzorom. Za vstop v ta obmejni predel je potrebno dovoljenje. Zahodni in vzhodni del gorovja sta zaradi lažjega dostopa že dobro raziskana, preplezane so številne smeri in osvojeni skoraj vsi vrhovi. Predel, ki ga je obiskala odprava Freeapproved, pa leži v sredini. Dostop je dolg in težaven, ledeniki odmaknjeni in slabo raziskani. Okrog ABC leži še na ducate neosvojenih vrhov in nepreplezanih sten. Vreme tu je zelo spremenljivo, s pogostimi nevihtami in močnim vetrom. Najvišji vrh v verigi Pik Byiely, na katerem sta dvajsetletnika Arne in Jaka zaradi plazov obrnila samo 300 m pod vrhom, ostaja neosvojen.

niso več ubogale, kot sem želel. A o tem nisem razmišljal. Goreče sem si želel vrha! Zadnjih nekaj metrov vzpona proti nepoznanemu vrhu sem ratišče cepina večkrat zapičil globoko v sneg in preverjal, ali morda še nisem stal na nevarni višini, ali morda še nisem stal na nevarni višini. In ko sem že mislil, da bom meter više pogledal čez rob stene na Kitajsko, se mi je vdrl cepin. Pred menoj je bila samo še vršna opast. Če bi ne bil previden, bi bil naslednji gib korak v neskončnost.

Zatulim na ves glas

Tulil sem tako močno, da me kljub vetru ni slišal zgolj soplezalec 60 metrov niže, temveč tudi fantje v ABC kilometre stran. Arne je srečen vreščal nazaj, saj se je tudi on zavedal, da je bilo negotovost glede pristopa na vrh naposled konec. Ko je priplezal k meni, sva se nerodno objela in pri tem trčila s čeladama. Skušala sva dojeti, kaj je za nama.

A ni šlo. V glavi sem imel le otopel občutek zmagošlavja; preveč me je skrbel sestop. Lahke poti navzdol ni bilo, teren pod nama je bil strmejši, kot sva upala, in povsem nepoznan. Odločila sva se, da bova sestopila po zahodni steni s spusti po vrvi. Sidrišča sva uredila v ledu. Zadnji spust po vrvi čez krajno zev opraviva malo pred sončnim zahodom. Ko sva bila oba na »varnem« ledeniku, sva si še enkrat segla v roke ter utrujena, lačna, s premraženimi in od vetra razpokanimi ustnicami zamomljala še nekaj izjav za v kamero.

Povezana z vrvjo kot alpinista in z nevidnimi vezmi kot prijatelj, sva tiho vsak s svojimi mislimi sestopala po od zahajajočega sonca rdeče obsijanem ledeniku. Sestopala in se bližala višinskemu taboru. Z vsakim korakom sva bila bliže prijateljem, bliže civilizaciji in domačim. Vračala sva se ... ■

Neskončna ledna linija se vse strmeje spušča na ledenik v ozadju.